

**КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

доц. А. В. Стасишин

(підпис)

“12” січня 2021 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бюджетний менеджмент

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань: **07 «Управління та адміністрування»**

спеціальність: **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

освітня програма: **«Фінанси, митна та податкова справа»**

(найменування спеціалізації)

освітній ступінь: магістр

Програма навчальної дисципліни Бюджетний менеджмент для студентів галузі знань 07
Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та
страхування освітнього ступеня магістр

**Розробники: д.е.н. Ватаманюк-Зелінська У.З., професор кафедри фінансового
менеджменту, доцент**

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри фінансового менеджменту
Протокол № 5/1 від “30” грудня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ Ситник Н.С.
(підпис) (прізвище, ініціали)

Затверджено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 6 від “12” січня 2021 р.

ЗМІНИ
до програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (перезатвердження робочої програми)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри
2020-2021	Відповідно до наказу Ректора про навчання у другому семестрі 2020-2021 навчального року, починаючи з 09.02.2021 р. лекції з навчальної дисципліни «Бюджетний менеджмент» проводяться онлайн із використанням технологій дистанційного навчання – хмарного середовища Office 365. Практичні (семінарські) заняття проводяться в очному форматі.	04.02.2021р. № 7	

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Бюджетні ресурси держави і відносини, пов'язані з їх використанням

Мета навчальної дисципліни

Вивчення нормативно-правової бази у сфері реалізації бюджетних правовідносин, а також імплементація отриманих навичок у ході організації, планування та виконання навчальних і наукових процедур щодо впровадження окремих методів і прийомів бюджетного регулювання й управління.

Основні завдання

- вивченні сутності бюджетної системи України та принципів її побудови;
- ознайомлення із структурою бюджетного процесу та методологією бюджетної діяльності;
- застосуванні управлінської методології у межах формування системи економічних підходів до раціоналізації вітчизняного бюджетного процесу;
- сформуванні навиків роботи із законодавчими й інструктивними матеріалами.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
"Методологія економічних наукових досліджень"	
"Фінансовий менеджмент"	
"Управління фінансами об'єднаних територіальних громад"	

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку бюджетного менеджменту у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання рішень у сфері керування бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають в процесі руху бюджетних потоків. СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у бюджетному менеджменті. СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських

	рішень у сфері керування бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають в процесі руху бюджетних потоків. СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем бюджетного менеджменту. СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері керування бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають в процесі руху бюджетних потоків. СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері керування бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають в процесі руху бюджетних потоків. СК9. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у бюджетному менеджменті. СК10. Здатність виконувати наукові дослідження у бюджетному менеджменті з урахуванням поставлених завдань та наявних обмежень.

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку бюджетного менеджменту у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.   ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у бюджетному менеджменті.   ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.   ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у бюджетному менеджменті.   ПР05. Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово з професійних та наукових питань, презентувати і обговорювати результати досліджень.   ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.   ПР07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності   ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері керування бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають в процесі руху бюджетних потоків.   ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері керування бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають в процесі руху бюджетних потоків.   ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері керування бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають в процесі руху бюджетних потоків для прийняття рішень.   ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері керування бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають в процесі руху бюджетних потоків та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.   ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.   ПР14. Обґрунтовувати актуальність досліджень, можливість досягнення поставлених цілей з урахуванням наявних ресурсів, висувати гіпотези, аргументувати висновки за

результатами досліджень.

ПР15. Презентувати результати власних досліджень зокрема, шляхом підготовки наукових публікацій і виступів на наукових заходах.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
1.	ТЕМА 1. Роль та місце бюджетного менеджменту у системі державних фінансів
2.	ТЕМА 2. Сутність, структура та функції бюджету як об'єкта управління
3.	ТЕМА 3. Організація бюджетного процесу в Україні
4.	ТЕМА 4. Органи оперативного управління бюджетом
5.	ТЕМА 5. Бюджетне планування та прогнозування як складові бюджетного менеджменту
6.	ТЕМА 6. Організація виконання бюджету
7.	ТЕМА 7. Порядок обліку та звітність про виконання бюджету
8.	ТЕМА 8. Контроль та аудит у бюджетному процесі

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Роль та місце бюджетного менеджменту у системі державних фінансів

Поняття менеджменту як управлінської науки. Сутність бюджетного менеджменту. Об'єкт і суб'єкти бюджетного менеджменту. Система управління бюджетом. Складові бюджетного менеджменту. Світовий досвід бюджетного менеджменту. Характерні ознаки бюджетних відносин: всеохоплюючий і перерозподільний характер, законодавче регулювання, фондовий характер концентрації державних коштів. Організація і завдання управління бюджетними потоками. Етапи і методи управлінської діяльності в бюджетному процесі.

Тема 2. Сутність, структура та функції бюджету як об'єкта управління

Визначення бюджету як історичної, економічної та юридичної категорії. Основні дефініції бюджету з огляду на історичні, економічні та правові передумови його виникнення і функціонування. Бюджет як основний фінансовий план держави. Бюджет як сукупність економічних відносин. Бюджет як нормативно-правовий акт регламентування фінансової сфери країни. Методи, принципи і джерела формування бюджету. Склад і структура доходів бюджету України. Склад і структура видатків бюджету України. Роль і місце бюджету у фінансовому механізмі держави. Бюджетний устрій і бюджетна система. Склад і структура бюджетної системи України. Принципи побудови і функціонування бюджетної сфери.

Тема 3. Організація бюджетного процесу в Україні

Бюджетний процес та його учасники. Визначення бюджетного процесу. Організація бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу. Суб'єкти бюджетного процесу. Організація роботи із складання, розгляду і затвердження бюджету. Складання, розгляд і затвердження Державного бюджету. Складання, розгляд і затвердження місцевих бюджетів. Основні напрями вдосконалення організації бюджетного процесу. Організація і завдання управління бюджетними потоками.

Тема 4. Органи оперативного управління бюджетом

Органи бюджетного регулювання та управління. Загальна характеристика органів оперативного бюджетного регулювання. Функції органів оперативного управління бюджетним процесом. Взаємодія органів бюджетного управління. Функції органів Міністерства фінансів України. Повноваження Державної казначейської служби України. Функції Державної податкової служби України. Функції Державної аудиторської служби України. Порядок взаємодії органів бюджетного управління.

Тема 5. Бюджетне планування та прогнозування як складові бюджетного менеджменту

Сутність бюджетного планування. Організація бюджетного планування. Методи бюджетного планування. Порядок складання, розгляду проектів та затвердження державного і місцевих бюджетів. Планування доходів бюджету. Планування видатків бюджету. Кошторисне планування. Визначення бюджетного планування. Особливості бюджетного планування. Принципи бюджетного планування. Зведене бюджетне планування. Територіальне бюджетне планування. Адресне бюджетне планування. Методи бюджетного планування. Нормативний метод. Балансовий метод. Програмно-цільовий метод. Метод програмування та математичного моделювання. Складання, розгляд і затвердження бюджетів різних рівнів. Планування дохідної та видаткової частин бюджету. Планування кошторисних показників бюджетних установ.

Тема 6. Організація виконання бюджету

Поняття та принципи виконання бюджету. Розпис доходів і видатків. Порядок виконання видаткової частини бюджету. Сутність виконання бюджету. Принципи виконання бюджету. Визначення розпису доходів і видатків бюджету. Порядок виконання дохідної частини бюджету. Взаємодія органів оперативного бюджетного управління у процесі формування дохідної частини бюджету. Організація, форми і методи фінансування видатків бюджету. Бюджетні асигнування. Бюджетні інвестиції. Бюджетні кредити. Кошторисне фінансування. Державні трансферти. Казначейська система виконання бюджету.

Тема 7. Порядок обліку та звітність про виконання бюджету

Організація обліку виконання бюджету у фінансових органах. Облік доходів бюджету. Облік асигнувань і видатків бюджету. Суть бюджетного обліку. Бухгалтерський облік. Фінансовий облік. Управлінський облік. Порядок здійснення документообігу у ході виконання бюджетів різних рівнів. Способи ведення бюджетного обліку. Баланс виконання бюджету. Рахунки з обліку ресурсів бюджету. Рахунки та бухгалтерські проведення з обліку доходів бюджету. Документообіг з фінансування видатків бюджету. Фінансування розпорядників бюджетних коштів. Фінансова звітність. Статистична звітність. Управлінська звітність. Види і форми звітів про виконання бюджету. Порядок подання звітності про виконання кошторисів доходів і видатків розпорядниками бюджетних коштів. Процедура розгляду і прийняття рішення щодо затвердження річної звітності про виконання бюджету.

Тема 8. Контроль та аудит у бюджетному процесі

Суть і значення бюджетного контролю у фінансовій системі України. Методологія бюджетного контролю, його форми і методи. Органи бюджетного контролю. Визначення бюджетного контролю. Функції бюджетного контролю. Основні засади діяльності суб'єктів фінансового контролю. Система державного фінансового контролю. Суть фінансової дисципліни у бюджетній сфері. Специфіка діяльності органів державного фінансового контролю. Відповідальність за правопорушення у бюджетній сфері. Внутрішній казначейський контроль. Бухгалтерський контроль. Адміністративний контроль.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

4.1. Основна література

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р., № 2456-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Деякі питання надання молодіжним та дитячим громадським організаціям державної підтримки для виконання загальнодержавних програм і заходів стосовно дітей, молоді, жінок та сім'ї: Постанова Верховної Ради України від 29.06.2011 р., № 778. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/778-2011-п#Text>
3. Європейська хартія місцевого самоврядування. Міжнародний документ від 15.10.1985 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text
4. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=108%2F95-%E2%F0>.
5. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
6. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р., №2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
8. Положення про Міністерство фінансів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р., № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text>
9. Положення про Державну митну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>
10. Порядок використання коштів державного бюджету, передбачених для забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва: від 24.01.2020 р., №29. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/29-2020-п#n8>
11. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації загальнодержавних заходів у сфері освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.02.2020 р., №131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/131-2020-п#n11>
12. Про бюджетну класифікацію: Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р., №11. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0604201-01>.
13. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим: Закон України від 28.12.2015 р., №90/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90/98-%D0%B2%D1%80#Text>
14. Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування і районних державних адміністрацій: Закон України від 17.11.2020 р., №1009-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1009-20#Text>
15. Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ : Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.09.2005р. № 557. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1130-05>.
16. Про затвердження Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти : Наказ Міністерства освіти України від 15.04.1993р. № 102 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0675-07>
17. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р., № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
18. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 р. № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text>

19. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р., № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text>
20. Про затвердження Порядку взаємодії Міністерства фінансів України як головного розпорядника коштів державного бюджету та відповідальних виконавців бюджетних програм на всіх стадіях бюджетного процесу: Наказ Міністерства фінансів України від 23.08.2012 р., № 939. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1809-12#Text>
21. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами : Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2012р. № 1407. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
22. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету : Наказ Міністерства фінансів України від 29.01.2013р. № 43. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
23. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів: Наказ Міністерства фінансів України від 23.08.2012 р., №938. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12#top>
24. Про затвердження Порядку обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків державного сектору: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 р., №378. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/378-2015-%D0%BF#Text>
25. Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів : Наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012р. № 44. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
26. Про затвердження Порядку складання, розгляду та затвердження, та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002р. № 228. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
27. Про затвердження Порядку формування Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів: Наказ Міністерства фінансів України від 22.12.2011р., № 1691. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0033-12#Text>
28. Про затвердження складових Програмної класифікації видатків та кредитування місцевого бюджету: Наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2017 р., № 793. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
29. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р., № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
30. Про культуру: Закон України від 14.12.2010 р., № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>
31. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р., №280280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
32. Про місцеві державні адміністрації Закон України від 09.04.1999 р., № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
33. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р., №579-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
34. Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2002р. № 1298 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1298-2002-%D0%BF>
35. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р., № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
36. Про паспорти бюджетних програм : Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2002р. № 1098. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
37. Про Порядок безспірного вилучення коштів з місцевих бюджетів, витрачених на здійснення видатків, кредитування місцевого бюджету, які мають проводитися з

- іншого бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 березня 2003 р., №386. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2003-%D0%BF#Text>
38. Про прожитковий мінімум : Закон України від 15.07.1999р. №966-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=966-14>
39. Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим: Закон України від 20.03.2020 р., №3530-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3530-17#Text>
40. Про Рахункову палату: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2015 р., № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>
41. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р., № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
42. Про утворення Агентства з управління державним боргом України: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.02.2020 р., № 127. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127-2020-%D0%BF#Text>

4.2. Додаткова література

43. Алексєєв І.В., Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Бюджетна система: підручник. Львів: Львівська політехніка, 2019. 400 с.
44. Бюджетна система : підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 624 с.
45. Бюджетна система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. – 392 с.
46. Бюджетний кодекс України. Науково-практичний коментар: станом на 1 берез. 2011 р. за ред. Л. К. Воронової, М. П. Кучерявенка. Х.: Право, 2011. 608 с.
47. Бюджетний менеджмент / Н. Б. Ярошевич, Н. О. Шпак, В. Є. Матвійшин. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 224 с.
48. Бюджетний менеджмент: підруч. за ред. В.Г. Дем'янишина, Г.Б. Погрішук. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 532 с.
49. Бюджетно-податкова політика активізації підприємництва в Україні: кол. моногр. / [Ситник Н.С., Ватаманюк-Зелінська У.З., А.В. Стасишин та ін.]; під заг. д.е.н. Ситник Н.С.– Львів : «Сполом», – 2016. – Ч 1. – 412 с.
50. Винниченко Н. В. Система управління бюджетом: наукові основи, сучасні тенденції, світовий досвід: монографія за заг. ред. Н.В. Винниченко. Суми: Сумський державний університет, 2017. 372 с.
51. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів URL: <https://hromady.org/wp-content/uploads/2018/04/%D0%93%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5-%D0%B2%D0%B8%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0-1.pdf>
52. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. до практ. занять для студ. спец. 7.03050804 «Фінанси» всіх форм навчання / Л. Є. Клець ; Донбас. держ. машинобуд. акад. – Краматорськ, 2012. – 156 с.
53. Конкурентоспроможність національної економіки: фіскальні важелі та стимули : кол. моногр. / [Ситник Н.С., Стасишин А.В., Ватаманюк-Зелінська У.З.]; під заг. ред. д.е.н. Ситник Н.С. – Львів : «Апріорі», 2017. – Ч.2. – 512 с.
54. Кузькін Є Ю. Фінансове забезпечення фіскального простору місцевого самоврядування: монографія. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця; ІІІ «Технологічний Центр», 2019. 260 с.
55. Кульчицький М.І. Заброцька О.В. Фінансове територіальне вирівнювання в системі міжбюджетних відносин: монографія. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. 336 с.

56. Лелеченко А.П. Васильєва О.І., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень. К.: 2017. 110 с.
57. Методика формування системи учасницького бюджетування та бюджету участі на рівні міст обласного значення і об'єднаних територіальних громад. URL: <https://samoorg.com.ua/wp-content/uploads/2012/08/Methodika-Vyudzhetu-uchasti-1.pdf>
58. Місцеві фінанси : підручник. авт. кол.; за ред. д.е.н., проф. О. Б. Жихор, д.е.н., проф. О. П. Кириленко. К.: УБС НБУ, 2015. 579 с.
59. Місцеві фінанси: підруч. / за ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. – 2-е вид., доп. і перероб. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2015. – 448 с.
60. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / кол. авторів [заг. редакція, передмова Ф. О. Ярошенка]. – К. : Зовнішня торгівля; УДУФМТ, 2010. – 592 с.
61. Стоян, В. І. Казначейська система виконання бюджету [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В. І. Стоян, В. М. Русін. – Тернопіль : Астон, 2015. – 372 с.
62. Федосов В.М., Юрій С.І. (ред.) Бюджетна система. Підручник. К. : Центр учбов. літератури; Тернопіль: Екон. думка, 2012. 871с.
63. Фінансовий менеджмент: підручник / Партин Г.О., Селюченко Н.Є. Львів: Видавництво Львівської політехніки 2018. 388 с.
64. Фінанси об'єднаних територіальних громад: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Західна О. Р. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. - 534 с.
65. Бюджетна система в таблицях і схемах : Навчальний посібник / [Ситник Н.С., Західна О.Р., Стасишин А.В., Шушкова Ю.В.]. – Львів : Видавництво: Апріорі, 2017. – 180 с.

4.3. Інтернет сайти

66. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
67. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
68. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету URL: <http://www.budget.rada.gov.ua/>
69. Офіційний сайт Урядового порталу URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
70. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
71. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України URL: <http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx>
72. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України URL: <http://ndfi.minfin.gov.ua/>
73. Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>
74. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
75. Офіційний сайт для працівників бюджетної сфери URL: <https://buhgalter.com.ua/>
76. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
77. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>
78. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/>.
79. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.
80. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>.
81. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <http://www.minregion.gov.ua/>.